

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
АГРОЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет економіки та менеджменту

«Затверджую»
Директор з наукової роботи
іновіаційного розвитку
Л. Д. Романчук
04 2017 р.

ПРОГРАМА

**випробувань для вступу в аспірантуру за
освітньо-кваліфікаційним рівнем «доктор філософії»
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальності 073 «Менеджмент»**

Житомир – 2017 р.

Програму підготували:

Кравчук Ірина Ігорівна – доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри менеджменту організацій і адміністрування ім. М.П. Поліщука;

Волківська Алла Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту організацій та адміністрування ім. М.П. Поліщука.

Розглянуто і затверджено на засіданні кафедри менеджменту організацій та адміністрування ім. М. П. Поліщука,

протокол № 13 від «04» квітня 2017 р.;

ВСТУП

Програма випробувань для вступу в аспірантуру за освітньо-кваліфікаційним рівнем «доктор філософії» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» складена відповідно до місця та значення дисциплін, передбачених освітньо-професійною програмою підготовки магістра та спеціаліста. Програма передбачає здійснення перевірки набутих студентами теоретичних та практичних навичок з управління організаціями різних форм власності та різної правової форми з урахуванням специфіки їх функціонування в умовах ринкових відносин, аналітичного обґрунтування й узагальнення інформації щодо розвитку управлінських процесів у соціально-економічних системах, наукового обґрунтування процесів і явищ в управлінні економічним розвитком соціуму.

В основу програми покладено дисципліни, які характеризують об'єкт і суб'єкт управління або окремі їх функції – організаційні, економічні, фінансові, мотиваційні, соціальні, координаційні, контрольні тощо. Її упорядковано відповідно до анотацій освітніх програм підготовки магістра та спеціаліста галузі знань «Управління та адміністрування» спеціальності «Менеджмент» із акцентом на знаннях з дисциплін професійної підготовки: «Менеджмент організацій», «Публічне адміністрування», «Стратегічний менеджмент» (стратегічне управління), «Антикризове управління», «Конфліктологія».

ПИТАННЯ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕНЕДЖМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЙ»

1. Організація як складна система та об'єкт управління
2. Взаємозв'язок та взаємозалежність внутрішніх елементів організації та факторів зовнішнього середовища
3. Суть функціонального бачення організації
4. Системне бачення організації
5. Характеристика основних підсистем організації
6. Моделі організації як відкритої динамічної системи
7. Узгодження цілей, стратегій і потенціалу організації
8. Підпорядкування результативності організації
9. Рівні досконалості і синергізм управління організації
10. Зміни як об'єктивний процес розвитку організації
11. Життєвий цикл організації та стадії виникнення змін
12. Особливості управління на різних стадіях життєвого циклу організації
13. Системний підхід до управління в умовах змін
14. Системні правила менеджменту, їх суть
15. Види організаційних процесів, їх характеристика
16. «Жорсткий» і «м'який» системний підхід до управління організаційними процесами
17. Елементи комплексного механізму управління
18. Підходи комплексного механізму управління, їх зміст
19. Нормативно-правова регламентація діяльності організації
20. Управлінські процедури
21. Проектування ієрархії менеджменту і діапазон керованості
22. Принципи і етапи раціонального розподілу в системі менеджменту
23. Технологія проектування складу структурних одиниць
24. Дотримання субординації
25. Організаційно-управлінський аналіз і його елементи
26. Методологія організаційного інжинірингу
27. Інжиніринговий опис процесів в організації
28. Сфери інжинірингу і його учасники
29. Загальні правила інжинірингу
30. Сутність дизайну організації, його призначення та параметри
31. Координаційні механізми дизайну
32. Об'єкти і компоненти організаційних перетворень в організації
33. Внутрішній потенціал організації .
34. Конкурентний статус організації
35. Модель розвитку потенціалу і конкурентного статусу організації
36. Завдання і функції менеджера щодо керівництва в організації
37. Комунікаційно-інформаційні аспекти розпорядчої діяльності
38. Людина як об'єкт управлінського службового контролю
39. Управління дисципліною
40. Елементи менеджменту організації
41. Сутність і компоненти моделі управління організацією
42. Різновиди управлінських моделей

43. Умови, виникнення, об'єкт і суб'єкт ризику
44. Сутність і особливості управлінського ризику
45. Фактори ризику, їх класифікація
46. Види ризику
47. Аналіз і оцінювання ризику
48. Управління ризиком
49. Вибір альтернатив управлінських рішень в умовах ризику
50. Ризикозахищеність організації і її критерії
51. Сутність результативності діяльності, підходи і показники її оцінки
52. Інструменти інтенсифікації розвитку підприємства
53. Цільові програми управління ефективністю розвитку підприємства
54. Якість менеджменту підприємства та її діагностування

Список рекомендованих джерел інформації

Базова література

1. Осовська Г.В. Менеджмент організацій: Підручник / Г.В. Осовська, Л.Ц. Масловська, О.А. Осовський. – К.: Кондор – видавництво, 2014.
2. Андрушків Б.М., Кузьмін О.Є. Основи менеджменту. – Львів: Світ. – 1995.
3. Вачугов Д.Д., Кислякова Н.А. Практикум по менеджменту: деловые игры: Учеб. Пособие. – М.: Высш. шк., 1998. – с. 13 – 14.
4. Веснин В.Р. Основы менеджмента. – М.: Знание России. – 1996. – 472 с.
5. Герчикова Й.Н. Менеджмент: Учебник. – М.: ЮНИТИ, 1995. – 480 с.10.
5. Глухов В.В. Менеджмент: Учебник. – СПб.: Специальная литература, 1999. – 700 с.
4. Жигалов В.Т., Шимановська Л.М. Основи менеджменту і управлінської діяльності. – К.: Вища шк., 1994. – 223 с.
5. Завадський І.С. Менеджмент. – К., 1999.
6. Лебедев О.Т., Каньковская А.Р. Основы менеджмента. – СПб.:ИД “МиМ”, 1998. – 192 с.
7. Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента. – М.: Дело, 1992. – 701 с.
8. Мошек Г.Є., Поканевич Ю.В., Соломко А.С., Семенчук А.В. Менеджмент: Навчальний посібник.. – К.: Кондор, 2009. – 387 с .
9. Поканевич Ю.В. Менеджмент організацій: Навчальний посібник. – К.: Аттіка, 2012. – 523 с.
10. Хміль Ф.І. Практикум з менеджменту організацій: Навчальний посібник. – Львів: вид-во «Магнолія, 2012 – 332 с.
11. Шморгун Л.Г. Менеджмент організацій: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2010. – 452 с.

Допоміжна література

14. Абчук В.А. Азбука менеджмента. – СПб.: Союз, 1998. – 272с.
15. Вудкок М., Френсис Д. Раскрепощенный менеджер. – М.: Дело, 1991.
16. Вейл Н. Искусство менеджмента. Новые идеи для мира хаотических перемен. – М.: Новости, 1993.- 244с.
17. Вітлінський В.В. Накопичення, ризик у менеджменті. – К.: Бофистен, 1996. – 366с.

18. Виханский О.С., Наумов А.И. Менеджмент: человек, стратегия, организация, процесс: Учебник. – М., 1996. – 416 с.
19. Глущенко Е.В., Захарова Е.В., Тихонравов Ю.В.: Теория управления / Учебн. Курс. – М.: Вестник. 1996. – 416 с.
20. Гольянов В.П. Краткий курс менеджмента. – Самара, Б.И., 1992.
21. Гроув З. С. Высокоэффективный менеджмент. – М.: Филдинг, 1996. – 286 с.
22. Друкер П. Эффективное управление. Экономические задачи и оптимальные решения. – М.: Фаир-Пресс, 1998. – 288 с.
23. Дайновський Ю.А. Ефективні рішення в мікроекономіці. 505 прийомів бізнесу. – Львів: Ініціатива, 1997. – 160 с.
24. Дункан Д.У. Основопологающие идеи в менеджменте: уроки основоположников. - М.: Бек, 1995. – 486 с.
25. Егоршин А.П. Управление персоналом. – Н.Новгород: НИМБ, 1999. – 624 с.
26. Карсекін В.І., Манов М.А. Менеджмент у підприємствах торгівлі та громадського харчування. – К.: Вища шк., 1994.
27. Ладанов Н.Ф. Практический менеджмент. – М., 1995. – 429 с.
28. Мартиненко Н.М. Менджмент фірми. – К.: МП “Леся” 1995.
29. Марцинкевич В.Й., Соболева Й.В. Экономика человека: Учеб. Пособие. – М.: Аспект Пресс, 1995. – 286 с.
30. Методы и приемы деятельности менеджера и бизнесмена. – М., 1993. – 398 с.
31. Мошек Г.Є., Гомбла Л.А., Казмерчук Н.Г., Поканевич Ю.А. Сучасний менеджмент у питаннях та відповідях. - К.: Київ. держ. торг. – екон. ун-т., 1999.
32. Обер-Криедж. Управление предприятием. – М.: Сирич, 1997. – 257 с.
33. Правин В.В., Дятлов В.А. Основа кадрового менеджмента. – М.: Дело, 1997. – 336 с.
34. Ричард Р.Галагер. Власне мале підприємство – це просто: Пер. з англ. – Львів: “Сейбр-Світло”, 1995. – 176 с.
35. Свергун О.Ю. Психология успеха, или как стать хозяином своей жизни. – М.: АСТ- ПРЕСС, 1999. – 384 с.
36. Тактика особистої роботи менеджера. – Ів.-Франківськ, 1996. – 188 с.
37. Тесты и методики деловых игр для менеджера: Сборник. – К.: МЗУУП, 1994. – 204 с.
38. Таврин В.В., Дятлов В.А. Основы кадрового менеджмента. – М.: Дело, 1997. – 336 с.
39. Нікбахт Е., Гроппеллі А. Фінанси. – К.: Основи, 1993. – 382 с.
40. Управление бизнесом. Экспресс-курс для деловых людей. – К.: МЗУУП. 1994. – 104 с.
41. Уткин З.А. Профессия – менеджер. – М.: Экономика, 1992. – 176 с.
42. Уткин З.А. Управление фирмой. – М.: Акалис, 1996. – 515 с.
43. Уотермен П.Р. В поисках эффективного управления (опыт лучших компаний). – М.: Прогресс, 1986.
44. Фишер П. Новичок в кресле шефа: Пер. с нем. – М.: АО “Интер эксперт”, 1995. – 192 с.
45. Фатхутдинов Р.С. Система менеджмента: Учеб. Практ. пособие. – М.: АО Бизнес, 1996. – 368 с.
46. Хокард К., Коротков Й. Принципы менеджмента: Управление в системе цивилизованого предпринимательства, 1996. – 224

ПИТАННЯ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ»

1. Предметна сфера публічного адміністрування.
2. Публічне адміністрування як напрям наукових досліджень, сукупність знань, сфера діяльності та навчальна дисципліна.
3. Формування та розвиток теорій управління суспільством і країною.
4. Основні теорії та школи управління суспільством і країною другої половини ХХ століття.
5. Публічне управління в контексті неокласичної теорії.
6. Взаємозв'язок економічної науки, соціології та політології.
7. Особливості поведінки людей у економічній та політичній сферах.
8. Соціальна сфера: публічне адміністрування та людина; публічне адміністрування та колектив; публічне адміністрування та суспільство.
9. Публічна сфера і публічна політика.
10. Основні етапи формування та еволюції громадянського суспільства.
11. Сутнісні характеристики громадянського суспільства.
12. Місце і роль громадських організацій у публічному адмініструванні.
13. Громадянське суспільство як сфера формування єдиного комплексу цінностей та відносин.
14. Публічна влада та публічне адміністрування.
15. Влада як основний засіб публічного адміністрування.
16. Держава як суб'єкт політичної влади.
17. Взаємозв'язок і взаємозалежність політичної та економічної влади.
18. Лобізм.
19. Поняття муніципальної публічної влади і місцевого самоврядування.
20. Основні фактори формування місцевого самоврядування.
21. Роль місцевого самоврядування в контексті децентралізації влади та публічного адміністрування.
22. Сфери управління та компетенції місцевого самоврядування.
23. Представницькі та виконавчі органи місцевого самоврядування.
24. Інститути безпосередньої демократії в місцевому самоврядуванні.
25. Управління суспільством - головне призначення публічного адміністрування.
26. Загальносистемні методологічні принципи публічного адміністрування.
27. Застосування принципів публічного адміністрування.
28. Управління як визначальна функція публічного адміністрування.
29. Визначення цінностей та цілей - визначальна ланка прийняття рішень.
30. Роль конкуренції в процесі прийняття рішень.
31. Цінності та цілі суспільства і держави.
32. Юридичне забезпечення цілей публічного адміністрування.
33. Структура механізму та органів публічного адміністрування.
34. Типологізація органів публічного адміністрування.
35. Принципи організаційної діяльності органів публічного адміністрування.
36. Територіально-адміністративний аспект публічного адміністрування.
37. Методи публічного адміністрування.
38. Стиль публічного адміністрування.

39. Бюрократія як наукова категорія, її основні ознаки та атрибути.
40. Політизація вищого чиновництва.
41. Публічна служба.
42. Поняття корупції та корупційних дій.
43. Нормативно-правова база антикорупційної діяльності.
44. Зони «підвищеного» ризику проявів корупції.
45. Фактори запобігання проявам корупції: політичний, нормативно - правовий, організаційний, економічний, кадровий, морально-психологічний.
46. Поняття результативності та ефективності публічного адміністрування.
47. Фактори результативності та ефективності публічного адміністрування.
48. Вимір продуктивності, результативності та ефективності публічного адміністрування.
49. Критерії результативності та ефективності публічного адміністрування.
50. Фактори підвищення ефективності публічного адміністрування.
51. Контрактна система та неокорпоративізм.
52. Держава як гарант соціальної спрямованості ринкової економіки.
53. Публічне адміністрування в забезпеченні населення суспільними благами.
54. Основні види соціальної допомоги держави.
55. Публічне адміністрування у сфері науки, культури та мистецтва.
56. Забезпечення державою соціальної безпеки людини, громадянина та населення.
57. Забезпечення державою безпеки прав та інтересів споживачів.
58. Принципи оцінювання ефективності реалізації соціальної політики.
59. Основні напрями формування та розвитку сучасної економічної системи.
60. Основні ознаки ринкової соціально орієнтованої економіки.
61. Основні характеристики сучасної економічної системи.
62. Основні напрями державного регулювання економікою.
63. Загальна характеристика взаємовідносин суспільства та економіки.
64. Етапи формування та еволюції публічного адміністрування у сфері економіки.
65. Держава як гарант забезпечення умов для підприємницької діяльності.
66. Нові тенденції у взаємовідносинах суспільства та бізнесу.
67. Управління власністю в умовах демократичної, правової держави.
68. Законодавче та нормативно-правове забезпечення конкурентного середовища.
69. Антимонопольна діяльність.
70. Механізми взаємодії суспільства та економіки.
71. Поняття та види добровільних об'єднань.
72. Загальні принципи управління в добровільних об'єднаннях.
73. Управління в громадських об'єднаннях.
74. Управління в суспільно-господарських об'єднаннях.
75. Управління в господарських товариствах, що мають на меті отримання прибутку.
76. Управління в релігійних об'єднаннях.
77. Правопорушення та відповідальність.

78. Відповідальність органів державної влади та місцевого самоврядування, державних і комунальних підприємств, установ і організацій, посадових осіб за правопорушення у сфері публічного адміністрування.

79. Відповідальність недержавних організацій, органів і осіб, які не перебувають на державній службі чи службі в органах місцевого самоврядування, за правопорушення у сфері публічного адміністрування.

80. Правопорушення та відповідальність при здійсненні міжнародної публічної діяльності.

Список рекомендованих джерел інформації

Базова література

1. Мельник А. Ф. Державне управління : підручник / А. Ф. Мельник, О. Ю. Оболенський, А. Ю. Васіна; за ред. А. Ф. Мельник. - К. : Знання, 2009. - 582 с.
2. Державне управління : навч. посіб. / В. Я. Малиновський. - Луцьк, 2000. - 558 с.
3. Державне управління та державна служба: словник-довідник / О. Ю. Оболенський. - К. : КНЕУ, 2005. - 208 с.
4. Державне управління в Україні : централізація і децентралізація : монографія / кол. авт.; відп. ред. проф. П. Р. Нижник. К. : УАДУ при Президентові України, 1997. - 448 с.
5. Дзюндзюк В. Б. Ефективність діяльності публічних організацій: монографія / В. Б. Дзюндзюк. - Х. ХарРІ УАДУ «Магістр», 2003. - 236 с.
6. Публічна адміністрація в Україні: становлення та розвиток: [монографія] / [Алексєєв В. М. та ін.; за заг. ред. Толстоухова А. В., Нижник Н. Р., Гончарук Н. Т.]; Серкретаріат Каб. Міністрів України. – Д.: Монолит, 2010. – 400 с.
7. Публічна влада та управління: принципи і механізми реалізації: Монографія. / Н.Р. Нижник (заг.ред.) – Чернівці: Технодрук, 2008. – 432 с.
8. Публічне адміністрування в Україні: [Навч. посібник] / [за заг. ред. д-ра ф. наук, проф. В.В. Корженка, к.е.н., доц. Н.М. Мельтюхової – Х.: Вид-во ХарРІ НАДУ "Магістр", 2011. – 306 с.
9. Публічне адміністрування: монографія / В.К. Колпаков [та ін.]. – Чернівці: Чернів. нац. ун-т, 2010. – 208 с.

Допоміжна література

1. Атаманчук Г. В. Теория государственного управления : курс лекций / Г. В. Атаманчук. - 2-е изд. дополн. - М. : Омега-Л, 2004. - 584 с.
2. Бакуменко В. Д. Формування державно-управлінських рішень: проблеми теорії, методології, практики : монографія / В. Д. Бакуменко. - К.: Вид-во УАДУ, 2000.
3. Василенко И. А. Государственное управление в странах Запада: США, Великобритания, Франция, Германия : учеб пособ. / И. А. Василенко. - 2-е изд., перераб. и доп. - М. Логос, 2000. - 200 с.
4. Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» // Відомості Верховної Ради України. - 2000. - № 48. - С. 409.
5. Закон України «Про джерела фінансування органів державної влади» від 20.06.1999 р. №783-XI V // Уряд, кур'єр. - 1999. -№ 165.

6. Закон України «Про звернення громадян» від 02.10.96 р. №393/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 47. - С. 256.
7. Закон України «Про інформацію» від 2 жовт. 1992 р. № 2657-XII // Відомості Верховної Ради України. - 1992. - № 48. - С. 650.
8. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1997. - № 24. - С. 170.
9. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 9 квіт. 1999 р. № 586-XIV // Офіц. вісник України. - 1999. - № 18. - С. 190.
10. Чиркин В. Е. Публичное управление : учебник / В. Е. Чиркин. - М.: Юрисгь, 2004. - 475 с.
11. Прокопенко Л. Л. Процес європеїзації та його вплив на публічне адміністрування в Україні: навч. посіб. / Л. Л. Прокопенко, О. М. Рудік, Н. М. Рудік; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Дніпропетр. регіон. ін-т держ. упр., Упр. держ. служби Голов. упр. держ. служби в Дніпропетр. обл. – Д.: ДРІДУ НАДУ, 2011. – 123 с.

ПИТАННЯ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«СТРАТЕГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ» (СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ)

1. Основні фази розвитку менеджменту щодо передбачення майбутнього.
2. Сутність стратегічного управління підприємством.
3. Структура стратегічного управління підприємством.
4. Порівняльна характеристика стратегічного і оперативного управління.
5. Роль, значення, сутність та місце мети у стратегічному управлінні.
6. Місія, генеральна мета підприємства.
7. Сутність та визначення цілей організації, основні вимоги до цілей.
8. "Дерево цілей" підприємства: поняття та методи його побудови.
9. Сутність, функції та види стратегій.
10. "Стратегічний набір" як система стратегій.
11. Складові аналізу середовища підприємства.
12. Діагностика зовнішнього середовища підприємства.
13. Аналіз внутрішнього середовища підприємства.
14. Метод SWOT – аналізу і різні типи стратегічних дій за матрицею SWOT.
15. Матриця можливостей і матриця загроз.
16. Складання профілю середовища підприємства.
17. Мета та методика проведення портфельного аналізу.
18. Матриця Бостонської консультативної групи „Зростання – частка ринку”.
19. Матриця МакКінзі „Привабливість галузі – конкурентна позиція”.
20. Конкурентні сили підприємства.
21. Поняття конкурентоспроможності продукції.
22. Поняття конкурентоспроможності підприємства.
23. Методи оцінки конкурентоспроможності продукції.
24. Основні методичні підходи до оцінки конкурентоспроможності підприємства.
25. Бенчмаркінг – інструмент визначення конкурентоспроможності.
26. Основні підходи до формування загальної стратегії.
27. Класифікація еталонних (загальних) стратегій за Ф.Котлером, її основа.
28. Підходи М. Портера до розробки конкурентної стратегії фірми.
29. Види та характеристика конкурентних стратегій.

30. Загальна характеристика функціональних стратегій, їх види.
31. Зміст маркетингової стратегії.
32. Виробнича та інноваційна стратегії.
33. Фінансова та кадрова стратегії.
34. Алгоритм розробки стратегії .
35. Фактори, що впливають на вибір стратегії.
36. Особливості процесу виконання стратегії.
37. Значення і типи стратегічних змін при реалізації стратегії:
38. Характер опору змінам, його види та зв'язок із зміною навичок персоналу.
39. Основні причини опору стратегічним змінам.
40. Основні способи подолання опору змінам.
41. Сутність, елементи та зв'язки організаційних структур управління.
42. Еволюція та класифікація організаційних структур управління.
43. Характеристика традиційних та стратегічних організаційних структур управління.
44. Особливості адаптивних організаційних структур управління.
45. Особливості дивізійних організаційних структур управління.
46. Фактори, що впливають на вибір організаційної структури управління.
47. Сутність та ознаки організаційної культури.
48. Структура організаційної культури.
49. Механізми формування організаційної культури.
50. Забезпечення відповідності стратегії організаційній культурі.

Список рекомендованих джерел інформації

Базова література

1. Василенко В.О., Ткаченко Т.І. Стратегічне управління підприємством. Навчальний посібник. – Вид. 2-ге, виправл. і допов. За ред. Василенка В.О. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 400 с.
2. Виханский О.С. Стратегическое управление: Учебник. - М.: МГУ, 1995.
3. Мартиненко М.М., Ігнатієва І. А. Стратегічний менеджмент: Підручник. – К.: Каравела, 2006. – 320 с.
4. Немцов В.Д., Довгань Л.Є. Стратегічний менеджмент: Навч. посіб. – К.: ТОВ „УВПК „ЕксОб”, 2004. – 559.
5. Осовська Г.В., Фіщук О.Л., Жалінська І.В. Стратегічний менеджмент: Навч. посібник. - К.: Кондор, 2003. - 196 с.
6. Скібіцький О.М. Стратегічний менеджмент. Навчальний посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2006. - 312 с.
7. Шершньова З.Є. Оборська С. В. Стратегічне управління: навч. посібник. - К.: КНЕУ, 1999.

Базова література

8. Ансофф И., Макдоннел Эдвард Дж. Новая корпоративная стратегия / Пер. с англ. - СПб: Питеркон. 1999.
9. Белошапка В.А., Загорий Г.В. Стратегическое управление: принципы и международная практика. - К.: 1999.
10. Боумэн Клифф. Основы стратегического менеджмента. (Пер. с англ. -М.:

Банки и биржи), ЮНИТИ, 1997. - 175 с.

11. Велесько Е.И. Стратегическое управление: практика принятия системных решений: Учебное пособие. - Минск. Технология, изд-во БГЭУ, 1997/

12. Винокуров В.А. Организация стратегического управления на предприятии. - М.: Центр экономики и маркетинга, 1996.

13. Довбня С.Б., Найдовська А.О., Хитько М.М.. Стратегія підприємства. Частина 1: Навч. посібник. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2011. – 71 с.

14. Кіндрацька Г.І. Стратегічний менеджмент: Навч. посіб. - К.: Знання, 2006. - 366 с.

15. Корецький М.Х., Дегтяр А.О., Дацій О.І. Стратегічне управління. Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2007. - 240 с.

16. Маркова В.Д., Кузнецова С.А. Стратегический менеджмент.: Курс лекций. - М.: ИНФРА-М., 1999.

17. Попов С.А Стратегическое управление. Модульная программа для менеджеров. Модуль 4. - М.: Цифра-М, 1999.

18. Портер М. Стратегія конкуренції / Пер. з англ. - К.: Основи, 1998.

19. Томпсон А.А., Стрикленд А. Дж. Стратегический менеджмент: искусство разработки и реализации стратегии.: Учебник / Пер. с англ. - М.: Банки и биржи; ЮНИТИ, 1998.

ПИТАННЯ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ»

1. Необхідність і актуальність вивчення дисципліни «Антикризове управління».

2. Антикризове управління як тип управління.

3. Ключові проблеми антикризового управління.

4. Концепція антикризового управління.

5. Предмет, основні категорії, методи антикризового управління.

6. Взаємодія курсу «Антикризове управління» з іншими науковими та навчальними дисциплінами.

7. Основні ознаки, різновиди та причини виникнення кризи підприємства.

8. Кризове явище, як основний елемент кризи промислового підприємства стадії та етапи кризового процесу.

9. Основні ознаки кризового прояву на підприємстві.

10. Різновиди кризових явищ за виокремленими ознаками.

11. Динаміка прояву встановлених різновидів кризових явищ.

12. Механізм утворення кризової ситуації на підприємстві.

13. Основні ознаки кризового стану підприємницької структури.

14. Діагностика у системі інструментів антикризової діяльності

15. Методологія визначення та оцінки глибини й масштабів кризи підприємства.

16. Системи показників та неформалізованих індикаторів кризового процесу на фірмі.

17. Інтегральні моделі експрес діагностики економічної кризи підприємницьких структур

18. Інтегральні показники для визначення економічної кризи підприємницької структури.

19. Моделі діагностики економічної кризи підприємства.

20. Регулювання антикризової діяльності

21. Основні елементи антикризової діяльності підприємницької структури.
22. Проблематика антикризового управління.
23. Система антикризового управління.
24. Механізми антикризового управління.
25. Процеси антикризового управління.
26. Стиль антикризового управління.
27. Управління функціонуванням та управління розвитком в системі антикризового управління.
28. Характеристика елементів системи антикризового управління підприємством.
29. Основні етапи процесу антикризового управління суб'єкта господарювання.
30. Особливості здійснення антикризового регулювання підприємств
31. Сукупності цілей антикризового управління підприємством.
32. Основні функції суб'єктів антикризового управління фірми.
33. Проектування організації антикризової діяльності підприємства
34. Стадії та етапи процесу проектування антикризової системи управління підприємств.
35. Методологія розробки функціонально-цільової моделі системи антикризового управління підприємства
36. Розробка процедур антикризового управління
37. Моделювання рівня витрат на реалізацію функцій антикризового управління
38. Основні методичні підходи до формування системи антикризового управління підприємства.
39. Метод формування сукупності спеціальних функцій системи на основі матричного підходу.
40. Блочно-модульний метод побудови системи антикризового управління.
41. Основні етапи розробки процедур управління на підприємстві.
42. Використовувані методи формалізації процесів антикризового управління підприємством.
43. Технології впровадження антикризових управлінських рішень
44. Основні стратегії та тактичні заходи впровадження антикризової системи управління
45. Основні стратегії впровадження антикризової системи управління.
46. Організація впровадження антикризових заходів
47. Підготовка до впровадження системи антикризового управління у конкретних умовах діяльності.
48. Контроль виконання робіт з впровадження проекту антикризової системи управління.
49. Банкрутство, ліквідація та санація як методи антикризового управління.
50. Роль інновацій в антикризовому управлінні
51. Сутність, завдання та різновиди антикризового моніторингу.
52. Основні процедури антикризового моніторингу.
53. Сутність і типологія конфліктів у трудовому колективі підприємства.
54. Модель процесу конфлікту на підприємстві.
55. Методи та способи подолання конфліктів.
56. Оцінка ефективності функціонування системи антикризового управління
57. Основні напрями оцінки ефективності функціонування антикризової системи

управління підприємств.

58. Показники організаційно-технічного рівня підприємства

59. Оцінка соціальної ефективності реалізації антикризових заходів на підприємстві

60. Методи визначення прибутковості впровадження антикризових заходів.

Список рекомендованих джерел інформації

Базова література

1. Антикризисное управление : учебник / [под ред. проф. Э. М. Короткова]. – [2-е изд., доп. и перераб.]. – М. : ИНФРА-М, 2009. – 620 с.
2. Антикризисное управление: Учебник/ Под ред. Э.М. Короткова. – М.: ИНФРА-М, 2003. – 423 с.
3. Антикризове управління: 08.00.08 [Електронний ресурс] / І.В. Комарова; Нац. наук. центр "Ін-т аграр. економіки" УААН. — К., 2009. — 20с.
4. Банкрутство і санація підприємства: теорія і практика кризового управління / Т.С. Клебанова, О.М. Бондар, О.В. Мозенков та ін. / За ред. О.В. Мозенкова. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2003. – 272 с.
5. Василенко В. О. Антикризове управління підприємством : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / В. О. Василенко. – К. : ЦУЛ, 2003. – 504 с.
6. Кизим Н.А. Финансовый анализ: Учеб.пособие / Н.А. Кизим, В.В. Иваниенко; Харьк. нац. экон. ун-т – Х.: ИНЖЭК, 2005. – 245с.
7. Кривов'язюк І. В. Антикризове управління підприємством: Навчальний посібник - К.: Кондор, 2008 – 374 с.
8. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством : підруч. / Л. О. Лігоненко. – К. : КНТЕУ, 2005. – 824 с.
9. Лігоненко Л.О. Оцінка кризових явищ в діяльності торговельних підприємств// Вісник КДТЕУ. – 2000. - № 3. – С.34-41
10. Пономаренко В.С. Механізм санаційного управління підприємством. засади формування та моделі реалізації: монографія / Пономаренко, В.С., Раєвнева О.В., Степуріна С.О. – Харків : ВД "ІНЖЕК", 2010. – 212 с.
11. Про банкрутство: Закон України № 2343 – XII від 22.04.1993 р. (зі змінами та доповненнями)
12. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом : Закон України № 784 – XIV від 30.06.1999 р. (зі змінами та доповненнями)
13. Про затвердження методичних рекомендацій щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства: наказ Міністерства економіки зі змінами та доп. №18 від 06.03.2006 р.
14. Про затвердження Положення про порядок проведення санації державних підприємств : Постанова Кабінету Міністрів України від 8.02.1994 р. № 67 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi...
15. Про схвалення концепції Державної програми реалізації технічної політики в агропромисловому комплексі на період до 2010 року// Розпорядження Кабінету міністрів України від 15 лютого 2006 р. № 93-р// <http://www.ac-rada.gov.ua>.
16. Реструктуризация предприятий и компаний: Справочное пособие / И.И. Мазур, В.Д. Шапиро и др. – М.: Высш.шк., 2000. – 587 с.
17. Родионова Н.В. Антикризисный менеджмент: Учебное пособие для вузов. –

М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001. – 223 с.

18. Савчук Л. Діагностика фінансового забезпечення в процесі управління підприємством / Л.М. Савчук, І. Г. Сокиринська. – Дніпропетровськ: Зоря, 2005. – 128с.

19. Ситник Л.С. Організаційно-економічний механізм антикризового управління підприємством. – Донецьк: ІЕП НАН України. – 2000. – 504 с.

20. Сідун В.А. Економіка підприємства: Навч. посібник.– Сідун В.А., Пономарьова Ю.В. – К: Центр навчальної літератури, 2003. – 436 с.

21. Скібіцький О.М. Антикризовий менеджмент: Навч. посібник. – К. – ЦУЛ. – 2009. – 568 с.

22. Терещенко О. О. Фінансова санація та банкрутство підприємств : навч. посіб. / О. О. Терещенко. – К. : КНЕУ, 2000. – 412 с.

23. Терещенко О.О. Антикризове фінансове управління на підприємстві. – К.: КНЕУ. – 2006. – 268 с.

24. Терещенко О.О. Антикризове фінансове управління на підприємстві: [моногр.] / О.О. Терещенко - [2-ге вид., без змін]. – К. КНЕУ, 2006. – 268 с.

25. Терещенко О.О. Фінансова санація та банкрутство підприємств: Навч. посібник.– Терещенко О.О. –К.:КНЕУ, 2000. – 412 с.

26. Тридід О.М. Методичні рекомендації щодо аналізу та оцінки фінансової стійкості підприємства / О.М. Тридід, К.В. Орехова; Харк. нац. екон. ун-т. – Х.: ХНЕУ, 2005. – 24с.

27. Фінансова санація та банкрутство підприємств: Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 168 с.

28. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник / За ред. проф. Г.Г. Кірейцева. Видання третє, перероб. і доп. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 531 с.

29. Чернявский А.Д. Антикризисное управление: Учеб. пособие. – К.: МАУП, 2008. – 208 с.

30. Юнг. Б. Словарь по антикризисному управлению / Г. Б. Юн, Г. К. Таль, В. В. Григорьев. – М. : Дело, 2003. – 448 с.

Допоміжна література

31. Андрійчук В.Г. Економіка аграрних підприємств. – Андрійчук В.Г. – К.: КНЕУ, 2002. – 622с.

32. Ансофф И. Новая корпоративная стратегия. – СПб.: Изд-во «Питер», 1999. – 416 с.

33. Антикризисное управление: от банкротства – к финансовому оздоровлению / Под ред. Г.П. Иванова. – М.: Закон и право, ЮНИТИ, 1995. – 320 с.

34. Антикризисное управление: Учеб.пособие / В.Г. Крыжановский, В.И. Лапенков, В.И. Лютер и др.; Под ред. Э.С. Минаева и В.П.Панагушина. – М.: Изд-во ПРИОР, 1998. – 432 с.

1. Антонюк О.О. Концептуальні положення організаційно-економічного механізму оздоровлення підприємств / О.О. Антонюк // Всеукраїнський науково-виробничий журнал "Інноваційна економіка" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/inek/2011_5/74.pdf.

2. Антонюк О.О. Проблеми застосування санаційних процесів в контексті антикризового управління аграрними підприємствами / О.О. Антонюк [Електронний

- ресурс]. - Режим доступу : [Бі\(p://шл^пбиу.юу.иа/poil:a1/8oc_Оиш/Ек&г/2011_4/34.pс1Г](http://шл^пбиу.юу.иа/poil:a1/8oc_Оиш/Ек&г/2011_4/34.pс1Г)
35. Барінов В.А. Антикризисное управление : Учебное пособие. - М.: ИД ФБК-ПРЕСС, 2002. - 520 с.
36. Біла О. Г. Фінансове планування і фінансова стабільність підприємств / О. Г. Біла // Фінанси України. - 2007. - № 4. - С. 112-118.
37. Білик М.Д. Сутність і оцінка фінансового стану підприємства// Фінанси України. - Білик М.Д. - 2005. - №3. - С. 177.
38. Білокінь Т. М. Сутність та основні складові організаційно-економічного механізму санації підприємств / Т. М. Білокінь // Вісник вінницького політехнічного інституту. - 2009. - № 2. - С. 40-45.
39. Білошкурський М.В. Деякі особливості діагностики кризового стану підприємства // Актуальні проблеми економіки. - Білошкурський М.В. - 2005. - №3. - С.85-90.
40. Благун І. Проблеми неплатоспроможності та банкрутства підприємств в Україні // Економіст - Благун І., Копчак Ю. - 2004. - №9. - С.46.
41. Бойчик І.М. Економіка підприємств: Навч. Посіб. - Бойчик І.М., Харів П.С., Хопчан М.І. - Львів: "Сполом", 2000. - 212с.
42. Булеев И.П., Брюховецкая Н.Е. Антикризисное управление предприятием. - Донецк: ИЗП НАН Украины, 1999. - 178 с.
43. Гайдук С.В. Модель відновлення платоспроможності підприємств. - Х.: Екограф, 2004. - 35с.
44. Господарський Кодекс України: Закон України №436 - IV від 16.01.2003р.
45. Давиденко Н.М. Ліквідність та платоспроможність як показники ефективності фінансового менеджменту підприємства // Актуальні проблеми економіки. - Давиденко Н.М. - 2005. - №2. - С.36-42.
46. Денисюк О. Банкрутство як спосіб приватизації підприємств. Правові аспекти та економічні наслідки // Економіст- Денисюк О. -2005. -№8. -С.58-60.
3. Злотнікова Є. Методичні підходи до оцінки ефективності санації сільськогосподарських підприємств / Є. Злотнікова // Теоретико-методологічні та науково-практичні засади інвестиційного, фінансового та льовського забезпечення розвитку економіки: матеріали міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 15-16 листопада 2011 р., ПДАТУ, м. Кам'янець-Подільський. 4.1. - Тернопіль : Крок, 2011. - С. 307-308.
47. Клебанова Т. С. Моделі оцінки ефективності санації підприємств на основі нечітких множин / Т. С. Клебанова, О.В. Панасенко // Актуальні проблеми економіки. - 2007. - № 7. - С. 158-165.
48. Клемарська Л. Г. Моделювання плану санації / Л. Г. Клемарська // Вісник Хмельницького національного універс. - 2007. - № 1. - С. 161-170.
49. Коваленко М.А. Оцінка ефективності санації підприємств// Фінанси України - Коваленко М.А., Лобанова Н.В. - 2005. - №3. - С. 147.
50. Левченко Н. М. Джерела фінансового оздоровлення підприємств в аспекті чинного законодавства / Н. М. Левченко // Держава та регіони. - 2006. - № 5. - С. 169-172.
51. Леміш А. М. До питання визначення економічної сутності поняття „фінансове оздоровлення підприємств / А. М. Леміш // Формування ринкових відносин в Україні. - 2005. -№ 12 (55). - С. 71-77.
52. Литвиненко Т.М. Економіка підприємства: Навч. посіб. /А.В. Шегда, Т.М.

Литвиненко. М.П.Нахаба та ін.; За ред. А.В. Шегди. – 2-ге вид., стер. – К.: Знання-Прес, 2002. –355 с.

53. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства: Наказ міністерства економіки України від 17 січня 2001 р. № 10 // Банкрутство в Україні. Сб. норм. актів / Ананченко А.Е., Арсирий Е.А., Гуртовой В.В. - Харьков: Эспада, 2001. - С. 250-261.

54. Мних Є.В. Економічний аналіз: Підручник: Вид. 2-ге, перероб. та доп. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 472 с.

55. Мозенков О.В. Механізм управління процесом санації підприємств-банкрутів / О.В. Мозенков // Економіка та управління підприємствами. – 2010. – № 6. – С. 122-126.

56. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 30 червня 1999 р. № 784 / Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 42-43. – Ст. 378.

57. Рибалка О. Формування системи показників фінансового стану підприємства для оцінки ймовірності банкрутства//Економіст.–Рибалка О. – 2005. – №9. – С.63-66.

4. Россоха В.В. Управління фінансовою діяльністю бізнесу в процесі фінансового оздоровлення підприємств [Текст] / В. В. Россоха, О. П. Осетрова // Агроінком. - 2011. - №1-3. - С. 64-67.

58. Савела А. Ю. Санація та її роль у фінансовому оздоровленні підприємства / Савела А.Ю. // Держава та регіони. – 2006. – № 6. – С. 420-422.

59. Соловйова Н.І. Інтегральний підхід до оцінки рівня фінансової стійкості сільськогосподарських підприємств // Економіка АПК.– Соловйова Н.І. – 2004. – №2. – С. 79.

60. Соловйова Н.І. Основні компоненти фінансової стійкості сільськогосподарських підприємств // Економіка АПК.– Соловйова Н.І. – 2004. – №7. – С. 81.

61. Тарасенко Н.В. Економічний аналіз промислового підприємства.– Тарасенко Н.В. – К.: Алерта, 2003. – 485 с.

ПИТАННЯ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КОНФЛІКТОЛОГІЯ»

1. Значення, предмет та завдання конфліктології.
2. Сутність конфлікту і його основні ознаки.
3. Типологія конфліктів.
4. Сутність подвійного характеру функцій конфлікту.
5. Об'єктивні та суб'єктивні причини виникнення конфліктів.
6. Структурна модель конфлікту.
7. Модель динаміки процесу конфлікту.
8. Межі конфлікту.
9. Види ділових конфліктів.
10. Функції ділових конфліктів.
11. Форми прояву організаційно-управлінського конфлікту.
12. Структурні методи управління організаційно-управлінським конфліктом.
13. Основні причини конфліктів між керівником і підлеглими.

14. Умови безконфліктної взаємодії керівника з підлеглими. Фактори конструктивного розв'язання конфлікту керівника з підлеглим.
15. Інноваційні конфлікти.
16. Типові помилки в управлінні діловим конфліктом.
17. Психологічні умови та прийоми попередження конфліктів.
18. Конфліктогени спілкування, їх види та особливості.
19. Культура спілкування й поведінки як психологічний чинник психопрофілактики конфліктів.
20. Види діяльності при управлінні конфліктом.
21. Принципи управління конфліктами.
22. Структурні методи управління конфліктами.
23. Міжособистісні методи (стилі) розв'язання конфліктів.
24. Види тактик при управлінні конфліктом.
25. Персональні методи управління конфліктами.
26. Урегулювання конфлікту за участю третьої сторони.
27. Фактори ефективності медіації.
28. Види тактик взаємодії медіатора з опонентами.
29. Переговорний процес як спосіб розв'язання конфліктів. Етапи процесу переговорів.
30. Принципи конструктивної взаємодії з опонентом. Тактичні прийоми на переговорах.

Список рекомендованих джерел інформації

Базова література

1. Балабанова Л.В., Савельєва К.В. Конфліктологія: Навч. Посібник. – К.: «Видавничий дім Професіонал», 2009. – 280с.
2. Берлач А. І. Конфліктологія: Навчальний посібник для дистанційного навчання. - К.: Університет "Україна", 2007. - 203 с.
3. Дуткевич Т. Конфліктологія з основами психології управління: Навчальний посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2005. - 455 с.
4. Конфліктологія: Підручник для студ. вищ. навч. закл. юрид. спец./ М-во освіти і науки України, Національна юрид. академія України ім. Ярослава Мудрого; За ред.: М.І. Панова та Л.М. Герасіної. - Х.: Право, 2002. - 253 с.
5. Конфліктологія: Навчальний посібник/ Л. М. Ємельяненко, В. М. Петюх, Л. В. Торгова, А. М. Гриненко; За ред.: В. М. Петюха та Л. В. Торгової; Мін-во освіти і науки України, Київський нац. економ. ун-т. - К.: КНЕУ, 2005. - 315 с.
6. Котлова Л.О. Психологія конфлікту: курс лекцій : Навчальний посібник. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2013. – 112 с.
7. Нагаєв В. Конфліктологія: Курс лекцій: (модульний варіант): Навч. посібник для вузів. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. - 199 с.
8. Орлянський В. С. Конфліктологія: Навч. посібник для вузів/ В. С. Орлянський; Мін-во освіти і науки України, Запорізький нац. техн. ун-т. - К.: Центр учбової літератури, 2007. - 159с.
9. Примуш М. Конфліктологія: Навч. посібник для вузів/ Микола Примуш; Мін-во освіти і науки України. - Київ: Видавничий дім "Професіонал", 2006. - 282 с.
10. Скібіцька Л. Конфліктологія: Навчальний посібник для студ. вищих навчальних закладів/ Ліана Скібіцька. - К.: Центр учбової літератури, 2007. - 383 с.

Допоміжна література

11. Александрова Е.В. Социально-трудовые конфликты: пути разрешения. – М., 2003.
12. Анцупов А.Я., Шипилов А.И. Конфликтология: Учебник для вузов. – М., 2005.
13. Анцупов А.Я., Прошанов С.Л. Конфликтология: междисциплинарный подход. – М., 2006.
14. Бандурка А.М., Друзь В.А. Конфликтология: Учеб. пособие для вузов. - Харьков, 1997.
15. Белкин А.С., Жаворонков В.Д., Зимица И.С. Конфликтология: Наука о гармонии. – Екатеринбург: «Глагол», 2000.
16. Вишнякова Н.Ф. Конфликтология. - Минск, 2000.
17. Власова Н.М. Не являетесь ли Вы помехой для подчиненных? / УЗКО. – 1993 – № 5-6. – С. 191-193.
18. Ворожейкин Н.Е. и др. Конфликтология: Учебник для вузов по специальности "Менеджмент". – М., 2000.
19. Горелов И.Н., Житников В.Ф. Умеете ли Вы общаться. – М., 1991.
20. Гришина Н.В. Я и другие: общение в трудовом коллективе. – Л., 1990.
21. Громова О.Н. Конфликтология: Курс лекций. – М., 2000.
22. Гуленко В.В., Молодцов А.В. Соционика для руководителя: Кн.1. Введение в соционику: Метод, реком. - К., 1993.
23. Гуленко В.В., Молодцов А.В. Соционика для руководителя: Кн.2. Основы социоанализа: Метод, реком. - К., 1993.
24. Данакин Н.С. Конфликты и технология их предупреждения. – Белгород, 1995.
25. Дмитриев А.В. Конфликтология: Учеб. пособие. -М., 2001.
26. Дмитриев А., Кудрявцев В., Кудрявцев С. Введение в общую теорию конфликта - М., 1998.
27. Зеркин Д.П. Основы конфликтологии: Курс лекций. – Ростов н/Д., 1998.
28. Зигерт В., Ланг Л., Руководить без конфликтов. – М., 1990.
29. Иванова В.Ф. Социология и психология конфликтов. – М., 1997.
30. Кашницкий С. Не увольняйте конфликтера // Охрана труда. –1991. – №10. – С. 44-47.
31. Крамм Т. Управление энергией конфликта. – К., 2000.
32. Ложкин Г. Практическая психология конфликта. – К., 2000.
33. Линчевский Э.Э. Контакты – конфликты. – М., 2005.
34. Мастенбрук У. Управление конфликтными ситуациями и развитие организации
35. Молодцов А.В. Соционика для менеджера: Учеб. пособие. – К., 1993.
36. Обозов Н.Н. Как управлять конфликтом/УПерсонал. – 1991 – №4. С. 69-79.
37. Русинка І. Конфліктологія. Психологія запобігання і управління конфліктами: Навчальний посібник. - К.: Професіонал, 2007. - 334с.
38. Сийнев Р., Личага Ю. Стили поведения менеджеров в конфликтных ситуациях: Опыт Швейцарии // Капитал. - 1995 - №3.-С. 15-16.
39. Скотт Д.Г. Конфликты. Пути их преодоления. - К., 1991.

40. Уткин З. Конфликтология. Теория и практика. - М., 2000.

41. Фишер Р., Юри У. Путь к согласию или переговоры без поражения: Пер. с англ. - М., 1992.

42. Фишер Р., Браун С. Путь к единению , или От переговоров к тесным взаимоотношениям: Пер. с англ. - М., 1992.